

Людмила Муха

Бібліотечні книжкові колекції та зібрання: паспортизація фондів (для Державного реєстру національного культурного надбання України)

Національно-державні пріоритети України щодо національної книжкової, архівної і рукописної спадщини та її державної реєстрації останнім часом інтенсивно обговорюються в історичній науці. НАНУ та Державний комітет з питань науки і технологій у 1992-1995 рр. втілили цей напрям у проектах програми «Книжкова та архівна спадщина України», що невіддільні від таких важливих понять, як «книжкова спадщина України», «архівна та рукописна україніка», «друкована україніка», «український бібліографічний репертуар», «національна бібліографія України»¹.

Питання державної реєстрації документальних пам'яток охоплює коло методичних проблем, пов'язаних з розробкою критеріїв цінності документів, їх виявленням, описом та паспортизацією. Одним з головних аспектів є виокремлення об'єкта бібліотечного та архівного опису й методика його наукового відбиття у реєстрі. Об'єктом опису можуть бути як окремі документи, так і їх групи та комплекси (зібрання, колекції, особисті архіви і приватні бібліотеки). Методика виокремлення та опису культурологічних об'єктів книжного типу подокументного й колективного рівнів суттєво відрізнятиметься. Цю роботу найдоцільніше розпочати з колективного опису - реєстрації колекцій зібрань, збірок, окремих фондів.

Паспорт, розроблений автором цієї статті для бібліотечних зібрань та колекцій, пропонується як базовий документ для розробки опису Державного реєстру.

У бібліотечній справі поняття «Національний бібліотечний фонд України», його класифікація, структура, виокремлення найціннішої його частини, а відповідно й інші питання організації та використання на державно-правовому рівні юридично оформленого визначення не одержали й досі. Закон України про бібліотеки і бібліотечну справу оперує рівнозначно узагальненими поняттями «бібліотечний фонд» та «державний бібліотечний фонд України». Перше трактується як «сукупність документально-інформаційних ресурсів (книг, документів, рукописів, аудіовізуальних матеріалів, інших носіїв інформації)», а другий - як державний бібліотечний фонд. Його становлять «фонди бібліотек, взаємопов'язаних координованим комплектуванням, єдиним довідковим апаратом, системою депозитарного зберігання, перероз-

поділу і взаємовикористання фондів»². Поняття «державного» та «недержавного» фонду пов'язане з формами власності та відповідальністю за утримання фонду, що фактично не відображено у вищеназваному Законі. Не окреслено державну юрисдикцію щодо найціннішої частини книжкових фондів, форми координації й управління загальнонаціональним бібліотечним фондом різних форм власності та захистом його як національного надбання.

Поняття «бібліотечний фонд» нечітке і не співвіднесене з поняттями «державний» та «Національний архівний фонд». Бібліотечні фонди (без будь-яких пояснень) оголошуються Законом України про бібліотеки і бібліотечну справу державним бібліотечним фондом, але частина цих фондів у вигляді «архівних, рукописних та окремих (курсів наш. - Л.М.) документів», зібраних у бібліотеці, входять до складу Національного архівного фонду України згідно з Законом «Про Національний архівний фонд і архівні установи» (ст.17.). Під державною юрисдикцією опинилися лише фонди Національної парламентської бібліотеки (ст.9). А багатомільйонні фонди інших бібліотек України залишилися поза законом, без державної охорони.

Існуючі визначення поняття бібліотечний фонд нечіткі. Закон України про бібліотеки та бібліотечну справу не відбив його змістову класифікацію, оскільки розподіл бібліотечних фондів за принципами відомчої підпорядкованості або за поділом на публічні, наукові,

Певні підсумки в цьому напрямі підбито в статтях, методичних матеріалах та окремих працях. Серед них найзначніші: Національна архівна інформаційна система «Архівна та рукописна україніка» // 36. наук. праць. - К., 1996. Вип. I.; Інформатизація архівної справи в Україні: сучасний стан та перспективи: Національна архівна інформаційна система: структура даних (Матеріали для обговорення). - К., 1994; Боряк Г. Національна архівна спадщина України та державний реєстр «Археографічна україніка» // Архівні документальні ресурси та науково-інформаційні системи. - К., 1995; Омельчук В. Національна бібліографія України: Тенденції розвитку, проблеми розробки // Бібл. вісн. - 1995. - №5. - С. 1-13.

² Закон України про бібліотеки і бібліотечну справу // Там само. - 1995. - № 2. - С. 3.

універсальні, галузеві, спеціалізовані бібліотеки та за адміністративно-територіальним поділом тощо є структурною класифікацією бібліотечних установ (п. 8, 16). У цьому Законі не відображено величезні масиви спеціалізованих та історико-культурних книжкових фондів не лише державних, а й громадських та приватних бібліотечних зібрань, поняття критеріїв їх цінності, їх статус як державного й національного надбання.

Відсутність науково обгрунтованої класифікації та узгодженого понятійного апарату фондознавчих термінів затримує процес формування Державного реєстру книжкової спадщини в межах культурного надбання в цілому.

Виокремлення та державна реєстрація найціннішої історичної частини сукупного Національного бібліотечного фонду України - історико-культурних фондів (за профілем комплектування зберігаються переважно в масиві наукових бібліотек), їх «конститування» (поповнюються і охороняються Законом України про бібліотеки та бібліотечну справу) є важливим напрямом бібліотекознавчих та книгознавчих досліджень.

90 відсотків цих історико-культурних фондів зберігається здебільшого в двох бібліотеках НАНУ, а також у деяких (зокрема в Харківській та Одеській наукових бібліотеках) Мінкультури та мистецтв. Однак галузь цих фондів у бібліотечній діяльності та бібліотечній науці не розроблена. Лише останнім часом великі історичні бібліотеки та зібрання стали об'єктом історико-бібліотекознавчого вивчення та історико-книгознавчого аналізу.

У багатьох бібліотеках державно-національного та всесвітнього типу склалися історико-культурні комплекси ретроспективних фондів різних науково-просвітніх та державних установ, видатних діячів науки й культури, які передавали особисті фонди до бібліотек. Витоки більшості наукових, університетських і спеціальних бібліотек світу беруть початок з добродійного внеску певною особою власної бібліотеки³ або з влиття книжкового зібрання монастиря, навчального закладу або установи. З часом ці масиви поповнювалися новими надходженнями та окремими бібліотеками⁴. У західних країнах процеси нагромадження історико-культурних та інших фондів регулювалися політикою комплектування, спеціалізацією, фінансовими та організаційними можливостями установи, а в багатьох випадках - дарами вкладників-бібліофілів⁵.

Вирішення питань організації та наукового викори-

стання історико-культурних фондів бібліотек колишнього Союзу специфічне. На розвиток бібліотек вплинули не органічні процеси комплектування та формування фонду, а лавиноподібні їх надходження, нині визначені як історико-культурні. Величезну кількість окремих бібліотечних зібрань установ, товариств та приватних осіб було самопливом передано до бібліотек.

НБУВ почала накопичення своїх фондів з шлиття націоналізованих і створення обмінно-резервного фонду (а по суті - фонду концентрації літератури), в якому були зібрані колосальні книжкові масиви, колекції та зібрання⁶ (3 млн. од. зб).

Нівелювання національних особливостей і відмова від ідеї національних бібліотек, одержавлення та уніфікація бібліотечної справи, пріоритет розвитку масових бібліотек - усе це сприяло тому, що історичні зібрання ліквідованих культурно-просвітницьких та релігійних установ, приватні бібліотеки колишньої інтелектуальної еліти не вводилися в науковий і культурний обіг. Ретроспективні фонди не були актуалізованими в бібліотечній науці протягом десятиліть (офіційно лише невелику їх частину було переведено на обмежені форми використання). Основна увага та фінансування приділялися організації сучасних фондів та розробці тематики, пов'язаної з побудовою радянської держави.

Колосальні фонди опинилися в бібліотеках, які неспроможні були опрацювати ці масиви з причин відсутності належного фінансування та кваліфікованих кадрів. Інвентарі та каталоги бібліотек, сформовані в XIX ст., не збігалися з новими бібліотечними класифікаціями. Частина фондів було розформовано і включено до основних та спеціалізованих фондів, а певний відсоток залишився у вигляді окремих комплексів. Організацію їх було проведено лише в останньому десятилітті практично у всіх бібліотеках, зокрема і в провідних (Російській державній, Державній публічній національній ім. М.Салтикова-Щедрина та Історичній державній)⁷. Науково-довідковий апарат на такі фонди, в основному, не змінився і друковані чи рукописні інвентарі XIX - поч. XX ст. (до 1917 р.) й досі використовуються для обслуговування читачів.

На початок 90-х років у НБУВ та ЛНБ ім. В.Стефаніка НАН України нагромадилися унікальні фонди історичних колекцій та зібрань, не знищені й не розформовані свого часу і збережені єдиним книжковим масивом. В основі цих комплексів - бібліотеки релігійних, просвітницьких установ та навчальних закладів, ряду культурно-освітніх діячів кінця XIX - поч. XX ст., які збирали рукописну та книжкову спадщину. Серед таких зібрань у НБУВ: бібліотека Університету св. Володимира (до неї належала велика кількість приватних бібліотек та зібрань XVII-XVIII ст., зокрема «Регія», бібліотеки Яблоновського, Микошевських, Мошинського та Хрептовичів), бібліотеки Київської духовної академії, Києво-Печерської та Почаївської лавр, багатьох монастирів Києва.

Нині відкрилися нові можливості для наукового опрацювання цих фондів, політичної і культурологіч-

³ Російська державна бібліотека (Румянцевський музей); Бельгійська національна бібліотека, заснована герцогом бургундським Філіппом I у XV ст. (Бургундська бібліотека та Королівська бібліотека); Бразильська національна бібліотека тощо. Див.: Colin Steele. Major Libraries of the World. A selective Guide. - London: New-York, 1976.

⁴ Так, Едмонтська бібліотека (Австрія), наприклад, пов'язана з існуванням Едмонтського монастиря в XI ст.; Австрійська національна бібліотека у Відні бере початок фондів з Королівської бібліотеки, що була заснована в XIV ст. та підтримувалася Габсбургами в XIV-XVI ст.; Бібліотека Гентського університету (Нідерланди) засновувалася муніципальним зібранням та зібраннями ряду абатств; початок існування Національної бібліотеки Франції, найдавнішої національної бібліотеки світу, пов'язаний із внеском конфіскованих рукописів та книжок Людовиком XI // Там само.

⁵ Colin Steele. Major Libraries of the World. A selective Guide. - London; New-York, 1976.

⁶ История Центральной научной библиотеки Академии наук Украинской ССР. - К., 1979. - С.24-30.

⁷ Афанасьев М. Перемещенные коллекции и их судьба // Библиотекарь. - 1996. - №5. - С. 10-17.

ної їх реабілітації. Насамперед необхідний державний облік кожного зібрання та колекції, вивчення історії фондів та узагальнений реєстраційний опис зібрання й колекції на базі спеціального паспорта.

Нагальним питанням є наукова реконструкція розпорошених бібліотечних зібрань, чимало з яких було роз'єднано в різних сховищах, вивчення історії колекцій і збірок як історико-культурних явищ та як складової книжкової культури.

У діяльності бібліотек щодо визначення, виявлення та наукового опису фондів для включення до Державного реєстру історико-культурних пам'яток найактуальнішими теоретичними та методичними проблемами є ті, що об'єднуються поняттями «бібліотечні фонди», «бібліотечні колекції» та «бібліотечні зібрання» як об'єктами наукової реконструкції та методики їх опису для Державного реєстру і тим самим їх правового закріплення як надбання України.

Передусім необхідно вирішити питання термінологічного характеру. Найбільш узагальненого та широкого змісту в бібліотечній практиці набуло поняття «фонд», запозичене з західноєвропейської практики. Під ним розуміється будь-яка організована сукупність книжкових видань. Паралельно це поняття може застосовуватися для визначення і бібліотеки, і зібрання, і колекції, і збірки, і групи колекцій та зібрань⁸.

Поняття «фонд» має подвійний зміст: а) в загальному значенні - як сукупність великих масивів книжок, б) у частковому - застосовується для будь-якого масиву книжок, що може бути поєднаний логічно: «фонди рідкісних та цінних видань», «газетний фонд», «фонд гражданки» тощо⁹.

У багатьох випадках застосування того чи іншого терміна - наслідок практики. Так, у Бібліотеці Академії наук (Санкт-Петербург) поняття «фонд» застосовувалося як визначення для масиву багатоаспектних та різновидових видань, що формувалися в результаті збирацької політики видатних бібліотекарів і науковців, які стояли біля витоків фундації бібліотеки¹⁰.

Поняття «фонд» у бібліотеці як об'єкт опису та обліку можна зіставити лише з поняттями «бібліотечна колекція», «бібліотечне зібрання», «історична або меморіальна бібліотека» тощо. В свою чергу, поняття «бібліотечна колекція чи зібрання» також може вклю-

чати рукописні, книжкові, образотворчі та фотоколекції чи зібрання на нових носіях, за видами й типами документів. Отже, під поняттям «бібліотечний фонд» розуміємо організаційний принцип (він не сприймається як класифікаційна одиниця).

Що ж розглядати як книжкове зібрання, а що - як книжкову колекцію? У практиці більшість науковців та бібліотечних фахівців поняття колекція відрізняє від зібрання за принципами тематичності чи однорідності поданих видань за певною ознакою. Зібрання завжди універсальне за видовим та змістовим складом.

Останнім часом в Україні усталилася тенденція називати бібліотечні книжкові зібрання, що за складом, змістом і віддаленістю в часі та обставинах зберігання дійсно можуть розцінюватися як історичні, рівноправно бібліотечними або книжковими колекціями. *Розподіл на збірки, зібрання, бібліотеки та колекції фактично не обґрунтований.* Спостерігається змішування змісту понять.

Спроби виокремити поняття «колекція» з поширенням його змісту для фондів, що склалися у XVIII ст., здійснила Є. Колесник¹¹. Розглядаючи склад бібліотечного зібрання Університету св. Володимира, вона виділяє за структурою ієрархії в цьому складі окремі «бібліотеки» - ліквідованих Волинського лицю та Віленської медико-хірургічної академії, приватні бібліотеки М.Костомарова, М.Бунге, О.Лазаревського, сім'ї Хрептовичів тощо. Бібліотечні зібрання універсального змісту та складу, створені до XIX ст. (в XV-XVIII) і ті, що потрапили до складу книгозбірні Волинського лицю, авторка називає «колекціями», як і колекції інкунабулів та палеотипів¹². Тобто, за принципом хронологічної віддаленості та подвійної ієрархії цих книжкових збірок (колекції Мікошевських, Яблоновського, Кременецького єзуїтського колегіуму, Почаївська колекція, «Регія» та ін.). А масиви, котрі бібліотека університету комплектувала самостійно (з 1895 р.) за принципом систематизації за розділами наук (так звані «Відділи») та в хронологічному порядку за роками придбання до 1895 р. (так звані «Роки»), Колесник називає «фондом»¹³.

Такого визначення, коли, зважаючи на останнього власника, його книжкове зібрання називається «бібліотекою», а її структурні частини, що потрапили до зібрання раніше і за цінністю не були розпорошені в масивах основного фонду, називаються «колекціями», дотримуються й деякі інші бібліотечні працівники¹⁴.

Багатозначність термінів колекція, зібрання пробували усунути І.Шовкопляс, П.Сотниченко та М.Воробей, оглядаючи книжкові фонди ЦНБ ім.В.І.Вернадського (1989), де поняття «книжкове зібрання» та «бібліотека» вживалися для великих бібліотек різних інституцій - навчальних закладів, монастирів, державних та приватних просвітницьких установ, а поняття «колек-

⁸ Наприклад, у статті І.М.Беляєвої «Фонд Бэра»: История формирования, современное состояние, перспективы исследования («Фонд Бэра в библиотеке Академии наук. - СПб., 1992. - С.3.) використані терміни «иностранный фонд Библиотеки Академии наук», «фонд Библиотеки Академии наук», а також одночасне існування понять «колекція», «зібрання», «фонд». Дослідниця пише: «У БАН є чимало книжкових колекцій, що зберігаються в початковому вигляді. Такі зібрання традиційно називають «фондом» або «бібліотекою» з присвоєнням у першому випадку імені засновника та організатора, а в другому - власника». Фонд книжкових пам'яток СРСР розглядався як «сукупність усіх фондів (зібрань, колекцій) рукописних книг та стародруків, рідкісних та цінних видань нового часу, виокремлених у бібліотеках країни з метою забезпечення особливих умов їх зберігання та використання» (Фонды редких и ценных изданий (книжных памятников) в библиотеках РСФСР. - М., 1990. - С. 3).

⁹ Фонды редких и ценных изданий (книжных памятников) в библиотеках РСФСР. - М., 1990 (на обкладинці). - С.3.

¹⁰ Фонд Бэра в библиотеке Академии наук. - С.3.

¹¹ Колесник Е.А. Книжные коллекции Центральной научной библиотеки Академии наук УССР. - К., 1988.

¹² Там же. - С. 11-12.

¹³ Там же. - С. 67-72.

¹⁴ Крушельницька Лариса. Правдиво про Оссолінеум // Пам'ятки України: історія та культура. - 1994. - № 3/6. - С.85-86.

ція» - винятково для приватних бібліотек¹⁵. Дослідники, однак, вводять поняття «інші групи книжкових видань», наприклад, книжкове зібрання Архівного примірника друку України, книжкові фонди стародруків та рідкісних видань тощо. Щодо останніх термін «колекція» автори не застосовували¹⁶.

У процесі оцінки та класифікації ретроспективних історико-культурних бібліотечних фондів з'явилася потреба усталення цих термінів, адже необхідно було класифікувати об'єкти опису, реєструвати та створювати відповідний науковий опис для паспортизації цих фондів та їх частин не лише у НБУВ, а й в інших установах. Виникла нагальна потреба розробки загальнодержавних критеріїв.

Термін *колекція* (від лат. *collectio* - збирання) - один з найдавніших у культурному вжитку і пов'язаний зі збирацькою діяльністю культурно-просвітницьких установ та окремих осіб. Він означав збірку (за будь-яким принципом) однорідних предметів, що становлять, як правило, художній або науковий інтерес. Поняття «колекція» пов'язане з рідкісними та унікальними предметами, що є об'єктом збирацької діяльності, а також з подвійною унікальністю самої колекції як наукового та культурного явища.

Передусім необхідно розділити поняття «колекція» як предмет і поняття «колекційності» як властивості предмета щодо спеціалізованих фондів бібліотеки. Колекційний характер фондів не означає автоматично, що вони є колекціями, а характеризує лише вибірковість комплектування за певними принципами, загальну цінність зібрання та необхідність створення спеціальних умов зберігання, описування й використання. Історико-культурні фонди в цьому контексті як об'єкт спеціального аналізу є фондами колекційними, до яких входять і спеціалізовані, їх історія, критерії цінності та підходи до обліку. Організаційне виокремлення серед них колекцій як самостійних фондів носило номінальний характер і в теоретичному плані серйозно не розглядалося. Ототожнювання їх з колекціями є результатом автоматичного перенесення змісту широкого предмета на вузький.

Деякі постановочні питання типологічного розподілу на фонди загального зберігання та історико-культурні вже порушувалися в спеціальній літературі¹⁷. Попереднє визначення поняття *історико-культурні фонди* запропоноване Любов'ю Дубровіною. Сюди включа-

¹⁵ Типовим можна назвати вживання цих термінів, наприклад, у виданні: Книжкові фонди Центральної наукової бібліотеки ім.В.І.Вернадського Академії наук УРСР: Короткий огляд / Підг. І.Г.Шовкопляс, П.А.Сотниченко, М.А.Воробей. - К., 1989. - С. 10, 22, 52 та ін.

¹⁶ Там само. - С. 73-80.

¹⁷ Дубровина Л.А., Муха Л.В. Исторические коллекции книг и библиотечных собраний и совершенствование их организации и хранения // Прогрессивные библиотечные технологии: организация и управление: Сб. науч. тр. - К., 1989. - С.127-133; Дубровина Л.А., Слободяник М.С. Историко-культурные фонды как объект междисциплинарных исследований // Роль библиотек в развитии общества: Тез. докл. Межд. конф. 10-13 окт. 1989 г. - К., 1989. - С.33-43; Дубровина Л.А. Библиотечные фонды: к проблеме классификации и использования // Там же. - С.84-86; Дубровина Л.А. Проблемы исследования рукописных и старопечатных фондов в ЦНБ АН УССР // Оптимизация научных исследований в области библиотековедения и библиогра-

ються тематичні та історичні колекції, зібрання, бібліотеки й окремі документи, що є організованими в окремому, самостійному структурному створенні і відображають матеріальний та духовний досвід людства й національних культур, в основному ретроспективні та такі, що мають неперехідне значення для розвитку суспільства¹⁸. Термін увійшов в науковий обіг, але умовність класифікації існує й досі, і подальшого розвитку ці ідеї не набули.

Розподіл фондів на основні та історико-культурні побудований за принципами колекційності і ретроспективності фонду (Любов Дубровіна, Людмила Муха), функціональності як об'єкта історичних кодиколого-книгознавчих (Л.Дубровіна) і міждисциплінарних досліджень (М.Слободяник), музейно-архівних форм зберігання та створення спеціального науково-довідкового апарату (Л.Муха). Певний виняток становили фонди рукописів, стародруків та рідкісних видань, що мали статус особливо цінних фондів бібліотеки і окрему від основних фондів облікову та організаційну систему, близьку до архівної та музейної форм зберігання. Стародруки й рідкісні видання набули значення класичної колекції бібліотечного типу, а рукописні фонди - колекції архівного типу.

Створення Державного реєстру, орієнтованого на комп'ютерні системи, передбачає уніфікацію термінології та уникнення подвійності в змісті. Тому пропонуємо розробити та ввести в класифікацію Національного архівного фонду поняття «історико-культурні фонди», а всередині, поряд з використанням архівного поняття «фонд» стосовно рукописних матеріалів та особових архівних фондів, виокремити за вказаними нами принципами поняття «меморіальна бібліотека», «комплексне бібліотечне зібрання», «бібліотечне зібрання», «книжкова збірка», «бібліотечна колекція». Поняття «фонд» та «бібліотека» як багатоаспектні в обліковій системі реєстру не виконувати як класифікаційні. У випадках, коли терміни введено до наукового обігу (такі, наприклад, як «Фонд Бера»), залишати їх не в класифікаційних рубриках паспорта зібрання або колекції, а в назві.

Паспорт, розроблений автором для бібліотечних зібрань та колекцій, що пропонується як базовий документ для розробки опису Державного реєстру, публікується для обговорення.

Паспорт на бібліотечне зібрання та колекцію для Державного реєстру національної історико-культурної спадщини

1. Повна офіційна назва зібрання (колекції).

Вона має бути складеною у формі заголовка, елементи котрого уніфіковані і в базі даних будуть головними пошуковими атрибутами. Назва включає:

фи: Сб. научн. тр. - М., 1989. - С.90-101; Муха Л.В. Проблема створення зведеного обліково довідкового апарату на ретроспективні книжкові та рукописні фонди ЦНБ // Бібліотечно-бібліографічні класифікації та інформаційно-пошукові системи: Тези доп. Міжнар. наук. конф. 10-12 жовтня 1995 р. - К., 1995. - С.87-88; Муха Л.В. Основні напрями вивчення історії комплектування бібліотечних колекцій та історичних зібрань НБУВ // Стратегія комплектування фондів наукової бібліотеки: Тези доп. Міжнар. наук. конф. 8-10 жовтня 1996 р. - К., 1996. - С. 115-116.
18. Дубровина Л.А. Библиотечные фонды: к проблеме классификации и использования. - С.84-85.

а) Класифікаційні визначення зібрання (колекції): бібліотека; бібліотечне зібрання; книжкове зібрання; книжкова збірка та колекція з вказівкою на предмет (наприклад, колекція видань українського друку; колекція естампів; колекція інкунабулів; колекція карт, колекція нотних видань тощо).

б) Найменування фондозасновника: повна офіційна назва установи або ім'я, по батькові та прізвище особи, колективу, родове прізвище тощо.

в) Дата складання основної частини зібрання (колекції) вказується із застосуванням усіх хронологічних систем: від століть та десятиліть до конкретних дат.

г) В окремих випадках необхідно включати й географічне або адміністративно-політичне визначення (Бібліотека польського короля Станіслава Августа Понятовського (XVIII ст.); зібрання стародруків Церковно-Археологічного музею при Київській духовній академії (остання чверть XIX - поч. XX ст.); колекція наукових видань НТШ за 1892-1939 рр., Львів).

2. У складі якого зібрання зберігається. Рубрика заповнюється, якщо описується фондова колекція, що знаходиться у складі іншого комплексного зібрання. Наприклад, у складі Бібліотечного зібрання ім. Університету св. Володимира зберігається понад 20 окремих зібрань. Якщо зібрання комплексне, на кожну окрему складову частину заповнюється окремий паспорт (як на комплексне зібрання).

3. Скорочена назва зібрання, що ввійшла в науковий обіг. Напр.: Колекція стародруків ЦАМ КДА.

4. Альтернативні назви зібрання (колекції). Багато колекцій уже мають в обігу окремі назви, що застосовуються тривалий час, але не відповідають встановленій у цьому паспорті назві. Так, напр., Бібліотека польського короля Станіслава Августа Понятовського (XVIII ст.) має альтернативні назви - «Регія», «Королівська бібліотека».

5. Сучасне місцезнаходження (в якій установі і в якому підрозділі зберігається): назва установи та офіційна адреса. Якщо колекція належить приватній особі, надається ім'я, по батькові та прізвище; домашня адреса. За бажанням приватної особи інформація може носити службовий характер.

6. Дати надходження основної частини, окремих частин (якщо зібрання (колекції) надходили частинами).

7. Форма та обставини надходження: дар, націоналізація, купівля тощо. Описуються будь-які відомі обставини надходження, що підтверджуються документально. Якщо вони відомі зі слів сучасників, вказується джерело інформації або свідки.

8. Відомості про осіб, що передавали зібрання: ім'я, по батькові, прізвище, відношення до фондovласника зібрання, адреса тощо.

9. Умови передачі. Вказуються в тих випадках, коли фондovласник передає зібрання за певних умов: наприклад, не дозволяється копіювання матеріалів, обмежується видача на певний термін тощо. При цьому надається посилання на документи, акти передачі, дарчі, архівні документи.

10. Загальна кількість одиниць зберігання: під час надходження, поповнення, сучасний стан.

11. Загальний стан зберігання та повнота зібрання (колекції):

- розформоване, частково розформоване, зберігається окремим комплексом, частину колекції втрачено до надходження у НБУВ.

12. Наявність споріднених матеріалів в інших підрозділах бібліотеки. У даному випадку вказуються ті матеріали, що надходили у складі цілісного бібліотечного зібрання, але згідно з бібліотечними правилами його рукописна частина передавалася до відділів рукописів, стародруків, естампів, картографічного та ін.

13. Наявність матеріалів зібрання в інших бібліотеках, архівах, приватних зібраннях. Якщо колекція розпорошена або розірвана між кількома сховищами, доцільно встановити, куди потрапили інші частини.

14. Історична довідка про установу (вказується попередня історія): історія створення, зміни власників, назв, підпорядкованості, відповідні дати. Останній власник та його найменування: повна офіційна назва установи, колективу або ім'я, по батькові, прізвище особи, а також місцезнаходження.

15. Історична довідка про осіб, що формували зібрання, та попередні власники зібрання з біографічними довідками, якщо є можливість.

16. Назви структурних частин, які зберігаються в складі зібрання, та можливі відомості про окремі внутрішні структурні частини зібрання. Коли зібрання має свої каталоги, наводити схему класифікації або систематизації видань, якщо вона відрізняється від останніх загальноприйнятих бібліотечних класифікацій.

17. Загальна кількість одиниць зберігання, кількість неописаних документів.

18. Хронологічні межі тематичних видань (в дужках вказуються дати колекційних окремих документів, що виходять за межі цих рамок).

19. Склад і крайні дати за видами документів (стародруки, ілюстративні матеріали, кінофотофонодокументи, науково-технічна документація, ноти, карти, афіші тощо) та коротка анотація.

20. Інформація про втрачені або передані документи (зі вказівкою причин, дат).

21. Бібліографія опублікованих спеціальних довідників: каталоги, описи окремих фондів або груп фондів, тематичні огляди, переліки, джерелознавчі праці, статті.

22. Інформація про внутрішній довідковий апарат, неопубліковані каталоги, інвентарні описи, допоміжні картотеки та інші довідкові матеріали, комп'ютерні бази даних.

23. Дані про опрацювання зібрання, колекції.

24. Наявність ознак інших колекцій та зібрань: штампи, штемпелі, екслібриси, записи, розмітка тощо.

25. Особливі умови зберігання документів (якщо вони цього потребують).

26. Фізична збереженість та страхове копіювання. Характеризується загальний стан матеріалів. Вказуються дані про необхідність проведення профілактичних, консерваційних і реставраційних робіт. Наводяться дані про проведення страхового копіювання.